Հօր, Աստուած յԱստուծոյ, լոյս ի լուսոյ, Աստուած ճշմարիտ յԱստուծոյ ճշմարտէ ծնեալ եւ ոչ արարեալ, նոյնէութիւն Հօր, որով ամենայն ինչ եղեւ յերկինս եւ յերկրի. որ վասն մեր մարդկան եւ վասն մերոյ փրկութեան էջ եւ մարմնացաւ ի սրբոյ Կոյսէն Մարիամայ, շարշարեցաւ վասն մեղաց մերոց, մեռաւ եւ յերրորդ աւուր յարեաւ, եւ յերկինս, ելաւաւ ընդ աջմէ Հօր, գայ դատեալ զկենդանիս եւ զմեռեալս: (Եւ ի սուրբ Հոգին:)[1]

Եւ վասն այնոցիկ՝ որք ասեն, էր երբեմն՝ զի չէր, եւ մինչ չեւ ծնեալ էր՝ չէր, եւ զի յոչընչէ եղեւ, կամ յայլմէ էութենէ կամ ի զոյութենէ համարին թէ իցէ, կամ փոփոխելի կամ անցանելի զՈրդին Աստուծոյ, զնոսա նզովէ կաթողիկէ եւ առաքելական եկեղեցի:

τοῦ Πατρὸς μονογενῆ, τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ Πατρὸς, Θεὸν ἐκ Θεοῦ, φῶς ἐκ φωτὸς, Θεὸν ἀληθινὸν, ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ Πατρὶ, δι᾽ οὗ πάντα ἐγένετο, τά τε ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν τῇ γῇ· τὸν δι᾽ ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα, καὶ σαρκωθέντα, ἐνανθρωπήσαντα, παθόντα καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, ἀνελθόντα εἰς οὐρανοὺς, καὶ ἐρχόμενον κρίνας ζῶντας καὶ νεκρούς. Καὶ εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα.

Τοὺς δὲ λέγοντας, ἦν ποτε ὅτι οὐκ ἦν, καὶ πρὶν γεννηθῆναι οὐκ ἦν, καὶ ὅτι ἐκ οὐκ ὄντων ἐγένετο, ἢ ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως ἢ οὐσίας φάσκοντας εἶναι, ἢ κτιστὸν ἢ τρεπτὸν ἢ ἀλλοιωτὸν τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ἀναθεματίζει ἡ καθολικὴ ἐκκλησία.

4.

Հին հանգանակաց հետ կապակցութիւնը:

Մեր առաջարկեալ հանգանակին բարձր հնութիւնը՝ նախընթաց յօդուածին մէջ յայտնի եղաւ անոր գործածութենէն թէ Հայաստանի մէջ եւ թէ անկէ դուրս: Հիմայ դիտենք անոր ուրիշ հին հաւատոյ հանգանակաց հետ ունեցած կապակցութիւնը:

Որչափ հեռու են նորագոյն Արեւելից գաղափարները՝ հնոյն գաղափարներէն: Յունական Փոտիոսի եկեղեցին յարձակած է սրբոյ Հռոմէական Եկեղեցւոյ վրայ՝ մի միայն մանիկ մը հանգանակի մէջ աւելցնելու օրինաւորութեան դէմ կռուելով. մինչ դեռ նախընթաց դարուց մէջ ձեւոց անփոփոխ հաստատութիւնն աւելի Արեւմուտք կը տեսնուի. որն որ հերետիկոսութեամբը այնչափ խռոված չէր, քան թէ Արեւելից կողմերը: Երբք թող տալով նաեւ Նիկիոյ ժողովէն առաջուանները, որչափ եւ քանի զանազանութիւնք եւ ճոխաբանութիւնք նոյն իսկ Նիկիական հանգանակին վրայ կը տեսնուին, առանց նոյն անուանակոչութիւնը կորսընցընելու: Շատ քիչ կը ճանչնան իրենց եկեղեցական աւանդութիւնը Յոյնք, երբ որ գրեթէ մինակ տիեզերական ժողովոց յա-

[1] Զեմ գիտեր թէ արդեօք ես աչքէ փախուցած եմ սոյն կտորը՝ ընդօրինակելու ատեն, թէ մատենին գրչագիրը կամ թէ նոյն իսկ Բարգէն զանց ըրած է: